

TWINTIG JAAR STEENUILENNESTKASTEN OPVOLGEN IN VEURNE: IS OP IEDER ERF EEN STEENUIL EEN HAALBARE KAART?

En waar zitten nu onze Veurnse Steenuilen? DEEL II (DEEL I verscheen in nr 96)

Onze eerste inventarisatieronde van het Veurnse grondgebied spreidden we over drie jaar (1998-2000) en was ook onvolledig (zonder De Moeren, Bootshoeke en Zoutenaai). De volgende jaren herhaalden we deze krachttoer nog driemaal, maar nu voor het volledige grondgebied en telkens in een tijdspanne van twee jaar: 2005-2006, 2007-2008 en 2009-2010. In totaal deden we dus vier checks van ons 'territorium'. Op deze manier hebben we niet alleen een indicatie over het aantal Steenuilen, we weten ook waar

ze hun territorium hebben. Bij vele koppels slaagden we erin om bij iedere ronde hun aanwezigheid opnieuw vast te stellen. De Steenuil is dan ook een honkvast dier. Eens hij een plekje heeft gekozen, dan blijft hij dit erf trouw. Zo is het ook met zijn partner, eens gekozen, blijven ze samen tot er één uitvalt.

En nu de cijfers

Het maximaal aantal territoria dat we ooit noteerden voor Veurne was 71 ('09-'10), het minimum 54 ('05-'06). De inventarisatie van '08-'09 bracht ons op 69 roepende mannetjes. De stijging van 54 naar 69 was in hoofdzaak terug te

brengen op extra locaties die werden ontdekt in twee topgemeenten Beauvoorde en Houtem. Is dit veel? Hiervoor moeten we kijken naar de bezetting per vierkante kilometer. De hoogste dichtheid die werd bereikt in 2009-2010 was 0,74 territoria per vierkante kilometer, als gemiddelde voor het ganse grondgebied, inclusief het stedelijk gebied van de stad Veurne en de akkers in De Moeren. Wanneer we dit op de schaal van de 10 Veurnse deelgemeenten bekijken, dan zien we een maximum in '98-'00 met 1,91 territoria voor Beauvoorde, wat een behoorlijke dichtheid is in Vlaanderen. Daarna zakten dit rond de 1,60 tijdens de

Gemeente	km ²	1998-2000		2005-2006		2007-2008		2009-2010	
		Aantal	Dichtheid	Aantal	Dichtheid	Aantal	Dichtheid	Aantal	Dichtheid
Veurne	22,7	0*	0	4	0,18	5	0,22	6	0,23
Bootshoeke	3,4	0*	0	2	0,60	1	0,30	1	0,30
Steenkerke	11,8	6	0,51	3	0,25	7	0,59	5	0,42
Avekapelle	4,6	2	0,44	2	0,44	1	0,22	1	0,22
Zoutenaai	2,1	0*	0	1	0,48	1	0,48	2	0,97
Eggewaartskapelle	4,9	8	1,63	7	1,43	6	1,22	8	1,63
Bulskamp	8,0	5	0,62	3	0,37	3	0,37	4	0,50
Beauvoorde	14,6	28	1,91	18	1,23	24	1,64	23	1,57
Houtem	12,7	14	1,10	12	0,94	19	1,49	20	1,57
De Moeren	11,6	0*	0	2	0,17	2	0,17	1	0,09
Totaal	96,3	63	1,04	54	0,61	69	0,72	71	0,74

(*) geen inventarisatie

Gemeente	km ²	2008-2012			
		Max theor bezet	Bezetting	% effectief bezet	Dichtheid
Veurne	22,7	27	11	41%	0,49
Booitshoeke	3,4	4	1	25%	0,30
Steenkerke	11,8	20	10	50%	0,85
Avekapelle	4,6	8	5	63%	1,09
Zoutenaai	2,1	4	2	50%	0,97
Eggewaartskapelle	4,9	14	11	79%	2,24
Bulskamp	8,0	17	9	53%	1,12
Beauvoorde	14,6	38	26	68%	1,78
Houtem	12,7	37	21	57%	1,65
De Moeren	11,6	16	2	13%	0,17
Totaal	96,3	185	98	53%	1,02

volgende rondes. Ook Eggewaartskapelle scheert hoge toppen met 1,63 territoria per vierkante kilometer.

Natuurlijk heb je bij zo'n inventarisatie niet alle roepende mannetje op je kaart staan. Wellicht behaal je maximaal 80 % (vnl. bij moeilijke weersomstandigheden mis je er meer). Tijdens een bepaalde ronde heb je een territorium, de volgende keer niet, maar de keer erop opnieuw wel. Om die kans op 'missers' te verkleinen, werd een oefening gemaakt waarbij de niet overlappende gegevens van twee opeenvolgende rondes werden samengevoegd. De bezettingcijfers liggen dan een stuk hoger, met een absoluut maximum van 2,24 roepende mannetjes in Eggewaartskapelle. De laagste cijfers noteren we in De Moeren (0,17 terr./km²) en in Zoutenaai (0,30 terr./km²).

Een andere oefening die werd gemaakt is, om op basis van een aantal landschappelijke kenmerken (voorop de aanwezigheid van begraasd weiland, schuilmogelijkheid

met boerderij of knotwilgenrij), het aantal theoretische territoria per deelgemeente te bepalen. Hierbij bepaal je, op basis van de draagkracht van je gebied, het maximaal aantal steenuilenkoppels dat er ooit aanwezig zou kunnen zijn. Deze vergelijk je met je effectief aantal en op basis hiervan bepaal je dan een bezettingsgraad per deelgemeente. Het is natuurlijk niet verwonderlijk dat Eggewaartskapelle opnieuw aan de top staat met maar liefst 79%. Met andere woorden: veel koppeltjes kunnen er niet meer bijkomen. Beauvoorde (68 %) en Avekapelle (63 %) behalen ook een score van boven de zestig procent, terwijl er in andere gemeenten wel nog marge is om te groeien ...

De oefening werd opgemaakt in 2014. Nu is het zo dat weilanden rond boerderijen niet alleen sterk zijn verminderd, maar soms ook volledig verdwenen. Een koppeltje steenuilen zal misschien nog even standhouden op zo'n locatie, maar de kans dat het gebied, na het uitvallen van één deel

van het koppel, uiteindelijk 'steenuilenleeg' komt te staan, is heel hoog.

Wat kan dan een minimaal streefcijfers zijn voor ons steenuilenproject? Wellicht is één territorium per vierkante kilometer voor iedere gemeente een haalbare kaart. Natuurlijk moet je hierbij abstractie maken van het stedelijk gebied Veurne en het akkergebied in De Moeren, waar boerderijen sterker verspreid zijn. Dit is vanzelfsprekend een gemiddelde en misschien niet haalbaar in iedere deelgemeente, maar ongetwijfeld wel als gemiddelde voor het ganse Veurnse grondgebied.

Dank aan alle medewerkers die doorheen de twintig jaren meegewerkt hebben aan ons steenuilenproject zowel bij het inventariseren, het opvangen van nestkasten als het controleren en ook natuurlijk bij het ringen. Zonder deze gezamenlijke actie zou dit alles niet mogelijk zijn geweest!

Kris Degraeve

